

عنوان مقاله:

الگوی پراکنش مکانی و نقشه ارزش اقتصادی محصولات فرعی پنج گونه گردو، آلوچه، زغال اخته، زالزالک و ازگیل در منطقه حفاظت شده ارسباران

محل انتشار:

مجله پژوهش های علوم و فناوری چوب و جنگل، دوره 25، شماره 2 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 33

نویسندگان:

سجاد قنبری - استادیار، گروه جنگلداری دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی اهر، دانشگاه تبریز

احمد عباسزاد چپین - گروه جنگلداری و اقتصاد جنگل دانشگاه تهران

غلامحسین مرادی - گروه محیط زیست، دانشگاه یزد

باقر خالقی - دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

سابقه و هدف: الگوی پراکنش مکانی درختان، از مهم ترین ویژگی های اکولوژیکی جوامع جنگلی بوده که ناشی از ناهمگنی محیطی، آشفتگی طبیعی و یا انسانی، رقابت درون گونه ای یا بین گونه ای و عملکرد پیشینه حیات بوده و می تواند در تعدیل یا کاهش هزینه های برداشت بهره برداران، تمرکز برداشت آنها، نحوه دخالت های جنگل شناسی در توده، طراحی طرح های مدیریتی مناسب، تشریح پایداری اکوسیستم و اقدامات احیایی مورد استفاده قرار گیرد. تحقیقاتی که بتواند وضعیت پراکنش مکانی و ارزش اقتصادی این پراکنش را نشان دهد، در منطقه ارسباران انجام نشده است. از اینرو، هدف از این تحقیق، بررسی الگوی پراکنش مکانی و تهیه نقشه ارزش اقتصادی پنج گونه ی مهم گردوی جنگلی (*Juglans regia*)، آلوچه جنگلی (*Prunus sp.*)، زغال اخته (*Cornus mas*)، زالزالک (*Cratagus sp.*) و ازگیل (*Mespilus germanica*) در منطقه حفاظت شده ارسباران می باشد. مواد و روش ها: جمع آوری داده با استفاده از آماربرداری صددرصد در 140 هکتار صورت گرفت. در این پیمایش موقعیت مکانی تمامی درختان میوه ده جنگلی ثبت شد. از آن جا که تعداد درختان زیاد است و این امر خطای برداشت موقعیت هر درخت با موقعیت یاب جهانی را پایین می آورد، به همین دلیل از روش فاصله و آزمون استفاده شد و فاصله و آزمون تمام درختان جنگلی میوه دار موجود در منطقه نسبت به درخت قبلی میوه دار یادداشت گردید. در مرحله ی بعد، با استفاده از نقشه تیپ بندی پوشش جنگلی منطقه، موقعیت پراکنش درختان در منطقه و تعداد پایه هر گونه در تیپ های مختلف به منظور مشخص شدن تیپ غالب ظهور هر گونه بررسی شد. علاوه بر این، الگوی پراکنش مکانی درختان با بهره گیری از تابع L در محیط نرم افزار ProgramitaJulio 2006 بررسی شد. تابع L فاصله میان گونه های مختلف درختی یا فاصله ای بین درختان یک گونه با ابعاد مختلف را در یک نقشه توزیع مکانی درختان در نظر گرفته و با آزمون مونت کارلو محاسبه و ترسیم می نماید. نقشه پراکنش ارزش اقتصادی در هکتار، از حاصل ضرب قیمت هر کیلوگرم میوه خام در عملکرد هر گونه در هکتار تهیه شد. یافته ها: نتایج آماربرداری نشان داد که 10 گونه ی تولید کننده محصول فرعی در منطقه مورد مطالعه وجود داشت. مهمترین محصول فرعی مورد استفاده آنها، میوه بود. زغال اخته (827 پایه) و آلوچه ی جنگلی (421 پایه) بیشترین فراوانی را داشتند. در حالیکه انار جنگلی (32 پایه) و زرشک (16 پایه) کمترین فراوانی را در منطقه به خود اختصاص دادند. گونه های گردو، گلابی، آلوچه، زالزالک، سیب وحشی و انار در تیپ بلوط - زبان گنجشک- افراستان و زغال اخته، زرشک، فندق، ازگیل در تیپ مرمر بلوطستان مشاهده شدند. در مجموع الگوی پراکنش مکانی سه گونه ی آلوچه، گردو و زغال اخته تقریباً کپه ای می باشد. گونه های ازگیل و زالزالک در بیشتر حالات کپه ای بوده، ولی در فواصل خیلی بیشتر، پراکنش تصادفی و یکنواخت نیز دارند. نتایج نشان داد که کمترین و بیشترین ارزش اقتصادی در هکتار به ترتیب مربوط به ازگیل با 900 ریال در هکتار و گردوی جنگلی با 10343 هزار ریال در هکتار بود. ارزش اقتصادی در هکتار ...

کلمات کلیدی:

ارزش اقتصادی، الگوی پراکنش مکانی، عملکرد، محصولات فرعی، منطقه حفاظت شده ارسباران

